

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:1147

av **Momodou Jallow m.fl. (V)**

Utred skattesystemets omfördelande effekter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att analysera hur skattesystemets utjämnande effekter har utvecklats över tid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skattesystemets utformning är, tillsammans med socialförsäkringarna och välfärdstjänsterna, central för ett lands fördelningspolitiska ambitioner. En studie från Euromod har analyserat skattesystemets omfördelande effekter inom EU.¹ Rapporten har 1999 och 2008 som jämförelseår och omfattar ländernas direkta skatter (indirekta skatter som t.ex. moms ingår således inte i studien). Analysen visar att Sverige under denna period gått från att vara ett av de länder vars skattesystem omfördelar mest till att ha det minst omfördelande skattesystemet inom EU:s ”kärnländer”². Detta är en anmärkningsvärd utveckling. Vad är det då som har orsakat denna utveckling? Rapporten ger inga svar på det. Men låt oss gå igenom några av de större förändringarna på skatteområdet under tidsperioden.

År 2005 avskaffades såväl arvs- som gåvoskatten, 2007 avskaffades förmögenhetsskatten och 2008 avskaffades fastighetsskatten. Dessa förändringar torde vara en starkt bidragande orsak till att det svenska skattesystemets utjämnande effekter har minskat så markant. Sverige är i dag ett utav mycket få länder som varken har skatt på arv, gåvor eller förmögenheter eller en fastighetsskatt som är kopplad till taxeringsvärdet.

Till dessa förändringar ska bl.a. läggas att bolagsskattesatsen har sänkts i flera steg och att skatten på förvärvsinkomster har sänkts med över 100 miljarder kronor genom

---

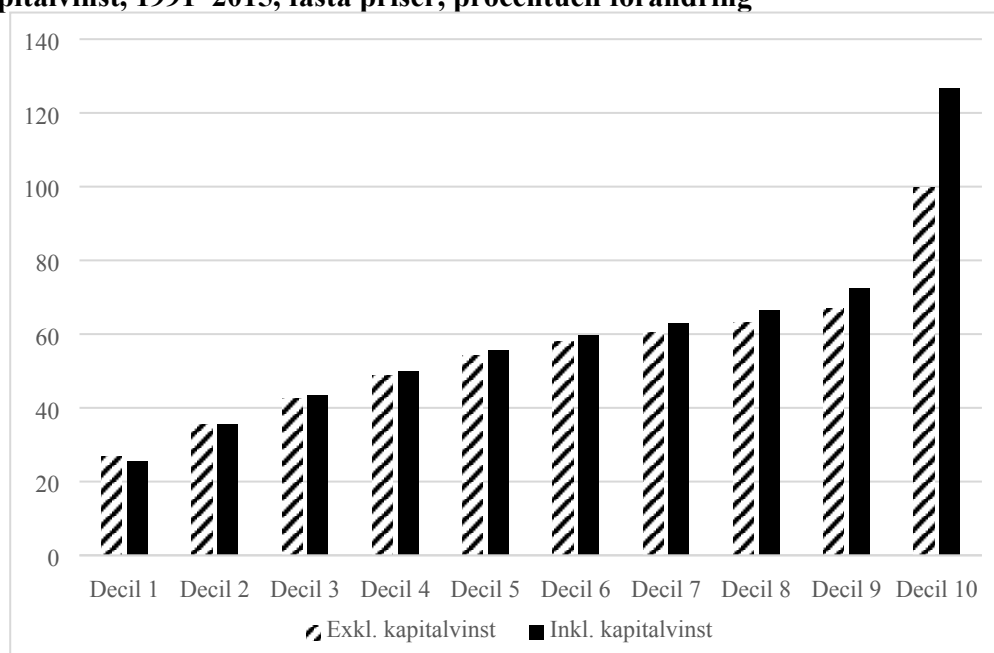
¹ Verbist, G. & Figari, F. (2014), ”The redistributive effect and progressivity of taxes revisited: An International Comparison across the European Union”, EUROMOD Working Paper No. EM 6/14.

² Studien omfattar de 15 länder som ingick i EU 1998.

de olika jobbskatteavdragen. Dessutom har skattereglerna för delägare i fåmansföretag (de s.k. 3:12-reglerna) gjorts mer förmånliga, vilket framför allt har gynnat den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna. Delar av ovan nämnda skatteförändringar har genomförts efter 2008, varför det finns skäl att tro att skattesystemets omfördelningseffekter minskat ytterligare.

Den ekonomiska ojämlikheten har ökat i de flesta västländer under de senaste 25 åren. Sverige är inget undantag, tvärtom. Faktum är att Sverige är det OECD-land där den ekonomiska ojämlikheten ökat mest sedan mitten av 1980-talet³. I figuren nedan visas förändringen av de disponibla inkomsterna (såväl inklusive som exklusive kapitalinkomster) per decilgrupp mellan 1991 och 2015.

Figur 1 Förändring av disponibel inkomst per konsumtionsenhet och efter deciler och kapitalvinst, 1991–2015, fasta priser, procentuell förändring

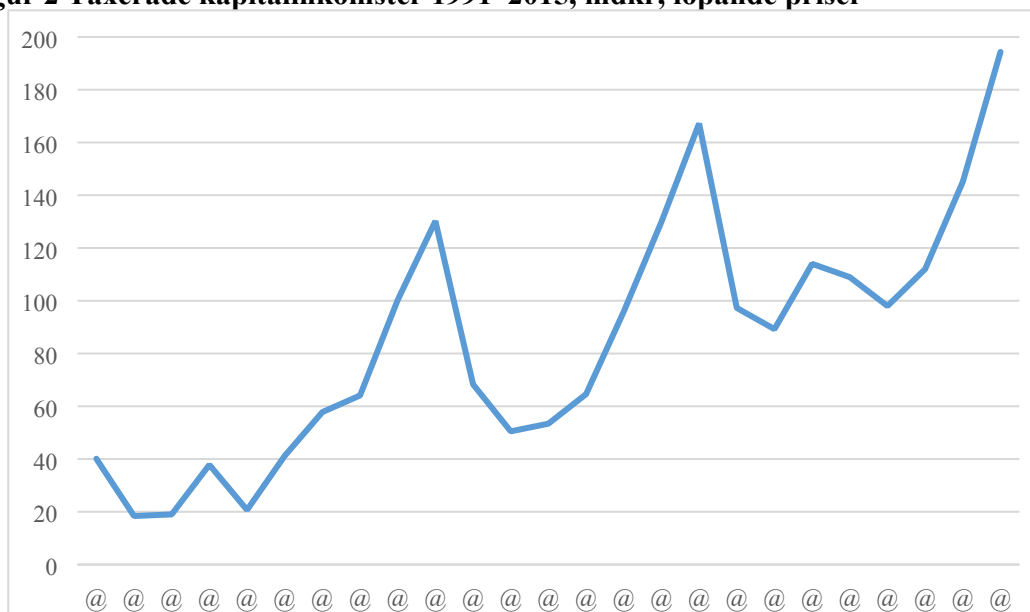

Källa: SCB.

Som framgår av diagrammet har inkomsterna i de övre inkomstskikten ökat betydligt mer jämfört med de lägre inkomstskikten. Inkomsterna (inkl. kapitalvinster) i de två översta decilgrupperna har ökat med 72 procent respektive 127 procent under perioden, medan inkomsterna i de två lägsta grupperna endast har ökat med 25 respektive 35 procent. Av figuren går det också att utläsa att inkomstskillnaderna ökar betydligt mer när kapitalinkomster ingår i inkomstmålet. Detta är särskilt tydligt i de två övre decilierna. År 1995 utgjorde kapitalinkomsterna 3 procent av den totala disponibla inkomsten för Sveriges hushåll. År 2015 hade kapitalinkomsterna växt till 15 procent av de disponibla inkomsterna och uppgick sammantaget till 340 miljarder kronor, där över 85 procent av kapitalinkomsterna gick till den tiondel av befolkningen som hade högst inkomst.⁴ Det förefaller således som att den ökade ojämlikheten till stor del drivits av växande kapitalinkomster hos toppinkomsttagarna. Figur 2 nedan visar utvecklingen av taxerade kapitalvinster 1991–2015. I likhet med kapitalinkomsterna har dessa vuxit markant sedan början av 1990-talet.

³ OECD (2015), "In It Together – Why Less Inequality Benefits All". Jämförelseåren i studien är 1985 och 2013 (eller det senaste året då data finns tillgängliga).

⁴ <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/peng/statistiknyhet/slutliga-inkomster-och-skatter-2015/>.

Figur 2 Taxerade kapitalinkomster 1991–2015, mdkr, löpande priser

Källa: SCB.

Den ökade ojämlikheten för med sig en rad negativa sociala effekter, alltifrån försämrad folkhälsa till bristande tillit och lägre valdeltagande. På senare tid har också allt fler ekonomer och institutioner visat att ökad ojämlikhet påverkar den ekonomiska tillväxten negativt. OECD uppskattar i en rapport att den ökade ojämlikheten har minskat den sammanlagda BNP-tillväxten med 4,7 procentenheter mellan 1990 och 2010 i en studie över 19 OECD-länder.⁵ Föga förvånande finner man också ett starkt negativt samband mellan ekonomisk ojämlikhet och social rörlighet. För Sveriges del finner en annan OECD-studie att den ökade ojämlikheten har minskat den sammanlagda BNP-tillväxten med hela 7 procentenheter mellan 1990 och 2010.⁶ Även en IMF-rapport finner ett starkt samband mellan ökad ojämlikhet och minskad tillväxt.⁷

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att Sverige är det land där den ekonomiska ojämlikheten ökat mest sedan mitten av 1980-talet. Vi betalar ett pris för den ökade ojämlikheten, såväl socialt som i form av lägre ekonomisk tillväxt. Sverige har gått från att vara ett land med ett utjämnande skattesystem till det land inom EU-15 som har det minst utjämnande skattesystemet. Sverige bör ha ett skattesystem som bidrar till en ekonomi som är bra för alla, inte bara några få.

Mot bakgrund av det ovan anförda bör regeringen tillsätta en utredning i syfte att analysera hur skattesystemets utjämnande effekter utvecklats över tid. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Momodou Jallow (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

⁵ OECD (2015), "In It Together – Why Less Inequality Benefits All".

⁶ Cingano, F. (2014), "Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth". OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 163.

⁷ Ostry, J. D., A. Berg & C. G. Tsangarides (2014), "Redistribution, Inequality, and Growth", IMF Staff Discussion Note.

Christina Høj Larsen (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)

Daniel Riazat (V)